

Αν δεν παινέσεις το σπίτι σου...

της Χριστιάννας Λούπα (14-5-02006)

Φαίνεται πως όταν η Πυθία στο μαντείο των Δελφών - παρ' όλο που ήταν γνωστή για τους σιβυλλικούς της χρησμούς - είπε: «Αρκαδίην μ' αγγείς, μέγα μ' αγγείς. Ου τοι δώσω», δηλαδή «Μου ζητάς να σου πω για την Αρκαδία, μου ζητάς πολλά. Δεν θα σου πω τίποτα», κάτι ήξερε. Όταν πάλι, κάποια άλλη φορά, ρωτήθηκε ποιος είναι ο ευτυχέστερος άνθρωπος στον κόσμο, ονομάτισε τον Αγλαό, αγρότη από την Αρκαδία που δεν είχε εγκαταλείψει ποτέ τον τόπο του.

Είναι άραγε τυχαίο ότι η Αρκαδία γέννησε τους πιο λαμπρούς θεούς της αρχαιότητας, όπως το Δία, την Ήρα, τον Ερμή και τον Ασκληπιό;

Είναι τυχαίο ότι εδώ θυσίασε ο Μέγας Αλέξανδρος, αφιερώνοντας το θώρακα και το δόρυ του, πριν ξεκινήσει για την κατάκτηση του κόσμου ή μήπως είναι τυχαίο ότι ο Πausανίας πέρασε στην Αρκαδία περισσότερο χρόνο από κάθε άλλο μέρος και έγραψε τα «Αρκαδικά»;

Ασφαλώς και για όλα υπάρχει μια εξήγηση. Γιατί η Αρκαδία αγαπήθηκε όσο ελάχιστα μέρη από την εποχή της αρχαιότητας ως τα νεότερα χρόνια. Γιατί η άγρια βλάστησή της, τα αγέρωχα βουνά και τα κρυσταλλένια της νερά δεν μπορεί παρά να προκαλούν τη φαντασία, να ξυπνούν τις αισθήσεις, να γαληνεύουν την ψυχή και να μεταφέρουν τον περιηγητή στον κόσμο του ονείρου.

«Πολυπίδακα» την ονόμαζαν οι αρχαίοι συγγραφείς γιατί από τα περήφανα και πανέμορφα βουνά της πηγάζουν οι ποταμοί της Πελοποννήσου και «βαλανηφάγους» ονόμαζαν τους Αρκάδες γιατί έτρωγαν τα βελανίδια από τις δρυς των καταπράσινων δασών τους. Επίσης τους αποκαλούσαν «ισόθεους», «προσέληνες», γιατί πίστευαν ότι είχαν προηγηθεί και αυτής ακόμα της Σελήνης, αλλά και «προέλληνες» γιατί ήταν οι αρχαιότεροι όλων των Ελλήνων, αφού ήταν αυτόχθονες και κατάγονταν από τους Πελασγούς. Πίστευαν δε,

ότι αυτοί ίδρυσαν τις πρώτες αποικίες στην Ιταλία, τον Πόντο και την Κύπρο.

Η Αρχαία Αρκαδία, ωστόσο, πατρίδα του τραγοπόδαρου θεού Πάνα, δεν είχε τα ίδια όρια με τον σημερινό νομό, αλλά ήταν μεσόγεια, αφού δεν βρεχόταν από θάλασσα, μια και δεν περιλάμβανε την επαρχία Κυνουρίας. Άλλωστε, τα σύνορα τότε άλλαζαν συνεχώς εξ αιτίας των επεκτατικών βλέψεων της φιλοπόλεμης Σπάρτης.

Ευτυχής θεωρείτο, λοιπόν, αυτός που μπορούσε να ζήσει στην Αρκαδία, όπως υποδηλώνει και η περιβόητη φράση «Et in Arcadia ego» (Κι εγώ γεννήθηκα, έζησα στην Αρκαδία) του Γάλλου ζωγράφου Nicolas Poussin, στον πίνακα «Οι βοσκοί της Αρκαδίας». Ο Poussin, όμως, δεν ήταν ο μόνος καλλιτέχνης που εμπνεύστηκε από την Αρκαδία. Ο θαυμασμός γι αυτή την ευλογημένη γη ξεκίνησε από την αρχαιότητα, συνεχίστηκε στο μεσαίωνα και την αναγέννηση κι έφτασε μέχρι τα νεότερα χρόνια.

«Αρμόζει εις τους Αρκάδας να μεγαλοφρονώσιν επί ελευθερία», έλεγε ο ρήτορας Δημοσθένης, αλλά και ο ρωμαίος Βιργίλιος εξυμνεί στην ποίησή του τους ποιμένες της Αρκαδίας, που τραγουδούν για τον έρωτα.

Πολλά χρόνια αργότερα, ο Φάουστ του Γερμανού φιλέλληνα Γκαίτε, απ' όλα τα μέρη του κόσμου, την Αρκαδία διάλεξε για να εγκατασταθεί με την ωραία Ελένη του, μακριά από τα βλέμματα του κόσμου, απολαμβάνοντας τη βουκολική φύση με τους δρυμούς και τα λαγκάδια.

«Ακόμα κι εγώ στην Αρκαδία γεννήθηκα», αναφέρει στο ποίημα του «Resignation» (= εγκαρτέρηση), ο επίσης Γερμανός φιλέλληνας Σίλλερ, ενώ ο Άγγλος Σίδνεϋ στο ποιμενικό ειδύλλιό του «Αρκαδία» εκδηλώνει την αγάπη του γι αυτήν.

Από την Αρκαδία, εξ άλλου, ξεκίνησε η βουκολική ποίηση που έγινε πολύ της μόδας στα χρόνια της Αναγέννησης, οπότε και η Αρκαδία εξυμνήθηκε τόσο πολύ, ώστε δημιουργήθηκε ένα τεράστιο ρεύμα που ονομάστηκε «αρκαδισμός». Το αρκαδικό ιδεώδες βρήκε

τότε εξέχουσα έκφραση στην περίφημη Ιταλική Αρκαδική Ακαδημία της Ρώμης, που ιδρύθηκε με την αιγίδα της βασίλισσας Χριστίνας της Σουηδίας.

Στα χρόνια της ελληνικής επανάστασης η περιοχή πρωτοστάτησε στον αγώνα και η άλωση της Τρίπολης υπήρξε καθοριστική για την έκβασή του.

Σήμερα η Αρκαδία, πανέμορφη όπως πάντα, εξακολουθεί να παραμένει από τα πιο ενδιαφέροντα μέρη της Ελλάδας. Παραδοσιακοί οικισμοί, κάστρα μεσαιωνικά κι επιβλητικά μοναστήρια μαρτυρούν το πλούσιο ιστορικό παρελθόν του νομού. Σύμφωνα με τελευταίες μελέτες μάλιστα είναι η δεύτερη σε αριθμό χλωρίδας περιοχή της Γης, αφού εδώ υπάρχουν πάνω από δύο χιλιάδες διαφορετικά είδη φυτών. Δεν είναι παράξενο επομένως που ο τόπος μας αποτελεί παράδεισο για τους φυσιολάτρες και τους περιηγητές, που επιμένουν να εξερευνούν και τις πιο απάτητες γωνιές του. Και πράγματι, ανάμεσα στις βελανιδιές, τις πηγές και την πυκνή βλάστηση, δεν έχουμε όλοι την εντύπωση ότι θα πεταχτούν μπροστά μας οι Νύμφες και οι Δρυάδες, θα μας πάρουν από το χέρι και θα μας ξεναγήσουν στα παραμυθένια αυτά μέρη, που κατοικούν εδώ και χιλιάδες χρόνια;

Όσο για τους ανθρώπους της... η φύση και η ποιμενική ζωή φαίνεται ότι διαμόρφωσαν χαρακτήρες ευθείς, οξυδερκείς, τίμιους και χαρισματικούς: Κολοκοτρώνης, Πλαπούτας, Παπαναστασίου, Λαμπράκης, Γκάτσος, Μητρόπουλος, Γαβράς...

Τελειώνοντας, δεν μπορώ να αντισταθώ στον πειρασμό και να μην αναφέρω τα αποτελέσματα πρόσφατης έρευνας σχετικά με τους εξυπνότερους Έλληνες. Καλά το καταλάβατε: οι Αρκαδες κρατούν τα σκήπτρα! Αλλά ας μην το πάρουμε επάνω μας...